

**DIE EVALUERING VAN OPLEIDINGSPROGRAMME
VIR ONDERWYSERS IN DIE
VROEËKINDERONTWIKKELING EN
GRONDSLAGFASE IN SUID-AFRIKA**

deur

MARIË BOTHA

Voorgelê luidens die vereistes vir die graad

MAGISTER EDUCATIONIS

In die vak

SIELKUNDIGE OPVOEDKUNDE (06637)

aan die

UNIVERSITEIT VAN SUID-AFRIKA

STUDIELEIER: PROFESSOR M.W. DE WITT

NOVEMBER 2004

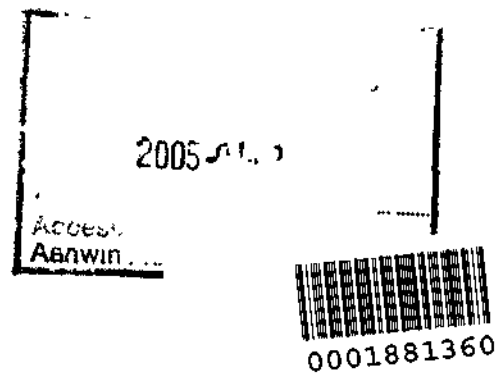
0001881360

Verklaring

Ek verklaar hiermee dat *Die evaluering van opleidingsprogramme vir onderwysers in die vroeëkindertontwikkeling en grondslagfase in Suid-Afrika* my eie werk is en dat ek alle bronne wat ek gebruik of aangehaal het deur middel van volledige verwysings aangedui en erken het.

.....
M. Botha

..... 21. 02. 2005
Datum

Bedankings

Opregte dank word betuig aan:

- professor M.W. de Witt, my studieleier vir haar bekwame leiding en belangstelling
- professor S. Schulze vir haar hulp en bekwame leiding met die empiriese gedeelte van hierdie studie
- dr C. van der Westhuizen, L.D. Beukes, J.C. van Heerden en I. Joubert vir die hulp met die opstel van die vraelys aan die studente asook vir die gebruik van die data van die BEd (Grondslagfase) program
- Ilze de Beer vir die taal- en tegniese versorging
- Simon en Sulette vir hulle geduld en liefde

0001881360

Summary

The drastic change in teacher training in South Africa during the last ten years is the result of socio-political change in the country. This research seeks to evaluate teacher-training programmes in the early childhood development and the foundation phase at tertiary institutions in South Africa. The research further identifies guidelines and principles to ensure quality teacher training. These guidelines and principles should increase the possibility of horizontal and vertical mobility of students between institutions.

The development of teacher training in the early childhood development and the foundation phase in South Africa is researched and compared with international development in this field. The importance of quality assurance and the development of quality in teacher training programmes are noted.

The information gathered through this research, as well as the findings and recommendations of the researcher may serve as a point of departure for further research to establish quality teacher training programmes in South Africa.

Key terms:

Early Childhood Development; Foundation Phase; Teacher Training; Quality Assurance; Learning Theories; Pedagogy; Horizontal and Vertical Mobility; Assessment; Practice Teaching; Triangulation; Mentorship; Globalisation.

INHOUDSOPGAWE

HOOFSTUK 1: ORIËTERING

1.1 Inleiding en agtergrond van die ondersoek	1
1.2 Bewuswording van die probleem	12
1.3 Probleemstelling	15
1.4 Doel van die navorsing	16
1.5 Motivering vir die navorsing	17
1.6 Metode van ondersoek en navorsingsontwerp	18
1.7 Begripsoms krywing	19
1.8 Verloop van die navorsing	27

HOOFSTUK 2: DIE EISE VAN ONDERWYSERSOPLEIDING IN SUID-AFRIKA

2.1 Historiese oorsig van onderwysersopleiding in Suid-Afrika	30
2.2 Hoër onderwys in Suid-Afrika	39
2.3 Die Nasionale Kwalifikasieraamwerk (NQF)	41
2.4 Die funksie van SAQA in onderwysersopleiding	42
2.5 Norme en standaarde vir opvoeders	43
2.6 Die rol van die Departement van Onderwys (DoE) in die opleiding van onderwysers	44
2.7 Samevatting en gevolgtrekking	46

HOOFSTUK 3: ONDERWYSERSOPLEIDING IN DIE VROEÛKINDERONTWIKKELING EN GRONDSLAGFASE IN SUID-AFRIKA

3.1 Oorsig van die agtergrond en die ontstaan van die vroeëkindertwikkeling en grondslagfase in Suid-Afrika met verwysing na ooreenkomste internasionaal	48
3.2 Die invloed van uitkomsgebaseerde onderwys op onderwysersopleiding	55

3.3 Die beginsels en riglyne vir onderwysersopleiding	60
3.4 Onderwyseropleidingvoorsieners in Suid-Afrika	73
3.5 Kwaliteitsversekering en kwaliteitsontwikkeling in onderwysersopleiding	74
3.6 Samevatting en gevolgtrekking	76

HOOFSTUK 4: DIE VERLOOPPROSES VIR DIE OPSTEL VAN PROGRAMME VIR ONDERWYSERSOPLEIDING IN DIE VROEÛKINDERONTWIKKELING EN GRONDSLAGFASE

4.1 Inleiding	79
4.2 Die verloopproses vir die opstel van kwaliteitonderwysers- opleidingsprogramme in die vroeëkindertontwikkeling en grondslagfase	81
4.3 Samevatting en gevolgtrekking	89

HOOFSTUK 5: NAVORSINGSONTWERP

5.1 Inleiding	91
5.2 Navorsingsontwerp	92
5.3. Samevatting	106

HOOFSTUK 6: RESULTATE EN BESPREKING

6.1 Inleiding	107
6.2 Bevindings van fase een en twee	107
6.3 Resultate van fase drie (waardeskaalvraelys)	130
6.4 Sintese	148
6.5 Samevatting	152

HOOFSTUK 7: SAMEVATTING, GEVOLGTREKKINGS EN AANBEVELINGS

7.1 Inleiding	153
7.2 Probleemstelling	153
7.3 Doel van hierdie navorsing	153
7.4 Die ondersoek	154

7.5 Bevindings en aanbevelings	155
7.6 Leemtes	164
7.7 Slotopmerking	165
BIBLIOGRAFIE	167
Bylaag A: Data uit jaarboeke	180
Bylaag B: Data van semi gestruktureerde vraelyste	188
Bylaag C: Waardeskaalvraelys	203

Akronieme

ANC	African National Congress
BEd	Bachelor of Education
CCECD	Coordinating Committee on Early Childhood Development
CHE	Council for Higher Education
CUP	Council for University Principals
COTEP	Committee on Teacher Education Policy
DoE	Department of Education
ECD	Early Childhood Development
ETD	Education Training and Development
ETQA	Education and Training Quality Assurance
INSET	In-service Education and Training
GET	General Education and Training
HET	Higher Education and Training
HEDCOM	Heads of Education Departments Committee
NLH	Notional Learning Hours
NSB	National Standards Body
NGO	Non-Governmental Organisation
NQF	National Qualification Framework
OBE	Outcomes Based Education
OBET	Outcomes Based Education and Training
PDS	Professional Development Schools
PEI	President's Education Initiative
PRESET	Pre-service Education and Training
RPL	Recognition of Prior Learning
REQV	Relative Educational Qualification Value

SAIDE	South African Institute for Distance Education
SAQA	South African Qualification Authority
SETA	Sectoral Education and Training Authority
SGB	Standard Generating Body